

Οι μπολσεβίκοι πυροβολούν αναρχικούς

«Αυτή η μεγαλόκαρδη γυναίκα, που είχε υπηρετήσει την κοινωνική επανάσταση όλη της τη ζωή, θανατώθηκε απ' τους ανθρώπους που καμώνονταν πως ήταν η εμπροσθοφυλακή της επανάστασης».

Λόγια της Έμμα Γκόλντμαν για την αναρχική Φάνια Μπαρόν, που εκτελέστηκε το 1921 απ' την Τσεκά (μυστική αστυνομία) κατ' εντολή του ίδιου του Λένιν (βλ. Έμμα Γκόλντμαν, Η επιπλέον απογοήτευσή μου στη Ρωσία, 1924). Ο Τρότσκι είχε σχολιάσει για την υπόθεση των 13 αναρχικών, μεταξύ των οποίων κρατούνταν κι η Φάνια: «Δε φυλακίζουμε τους πραγματικούς αναρχικούς αλλά ποινικούς εγκληματίες και συμμορίτες που κουκουλώνονται λέγοντας πως είναι τάχα αναρχικοί».

Λίγα λόγια για την εξέγερση της Κρονστάνδης (1-17 Μάρτη 1921)

Στα τέλη Φλεβάρη του 1921, εν μέσω περαιτέρω επιδείνωσης των οικονομικών συνθηκών στην ΕΣΣΔ, κηρύχτηκαν απεργίες σε εργοστάσια της Πετρούπολης. Παρά τις μεθοδεύσεις απεργοσπασίας εκ μέρους των Αρχών, οι απεργοί διαδήλωσαν στους δρόμους της πόλης. Οι μπολσεβίκοι δεν άργησαν να καταστείλουν το κίνημά τους, προβαίνοντας σε αθρόες συλλήψεις. Τον Μάρτη, κηρύσσοντας κοινό αγώνα με τους αντιστεκόμενους εργάτες και τους αγρότες, στασίασε η ναυτική βάση της Κρονστάνδης (στη βορειοδυτική Ρωσία). Την 1η Μάρτη 1921 η γενική συνέλευση των πληρωμάτων της 1ης και 2ης ταξιαρχίας θωρηκτών εξέδωσε ψήφισμα διεκδικώντας τα εξής:

1 Νέες εκλογές μυστικής ψηφοφορίας στα σοβιέτ, με ελεύθερο προεκλογικό αγώνα για όλους τους εργάτες και τους αγρότες, λόγω του γεγονότος ότι τα τωρινά σοβιέτ δεν εκφράζουν τη βούληση των εργατών και των χωρικών.

2 Ελευθερία του λόγου και του Τύπου για εργάτες και αγρότες, για αναρχικούς και αριστερά σοσιαλιστικά κόμματα.

3 Ελευθερία τού συνέρχεσθαι των συνδικάτων και των αγροτικών ενώσεων.

4 Σύγκληση εξωκομματικής συνδιάσκεψης εργατών, στρατιωτών του Κόκκινου Στρατού και ναυτών της Κρονστάνδης, καθώς και της πόλης και της περιφέρειας της Πετρούπολης το αργότερο έως τις 10 Μάρτη 1921.

5 Απελευθέρωση όλων των πολιτικών κρατουμένων των σοσιαλιστικών κομμάτων, καθώς και όλων των εργατών, αγροτών, στρατιωτών και ναυτών που φυλακίστηκαν λόγω συμμετοχής σε εργατικά και αγροτικά κινήματα.

6 Εκλογή επιτροπής για την επανεξέταση των υποθέσεων κρατουμένων σε φυλακές ή στρατόπεδα συγκέντρωσης.

7 Κατάργηση όλων των πολιτικών τμημάτων, ώστε κανένα κόμμα να μην έχει ειδικά προνόμια ή να λαμβάνει κρατική οικονομική ενίσχυση για την προπαγάνδα των ιδεών του· αντικατάστασή τους με τοπικά εκλεγμένες πολιτιστικές-μορφωτικές επιτροπές, που θα χρηματοδοτούνται από το κράτος.

8 Κατάργηση όλων των μπλόκων ένοπλων μονάδων (που εκτελούν την επίταξη σιτηρών από τους αγρότες) στους δρόμους που συνδέουν τις πόλεις και την ύπαιθρο.

9 Όσα σιτηρέσια για όλους τους εργαζομένους, με την εξαίρεση αυτών που κάνουν ανθυγιεινές εργασίες.

10 Κατάργηση των κομμουνιστικών αποσπασμάτων σε όλες τις μονάδες του στρατού, όπως και των κομμουνιστικών φρουρών σε εργοστάσια και εργοτάξια· αν κριθεί αναγκαία η ύπαρξη τέτοιων φρουρών ή αποσπασμάτων, θα ορίζονται από τους στρατιώτες στις στρατιωτικές μονάδες και από τους εργάτες στα εργοστάσια κι εργοτάξια.

11 Εκχώρηση στους χωρικούς του πλήρους ελέγχου στη γη τους και του δικαιώματος εκτροφής ζώων υπό τον όρο ότι θα τα συντηρούν με δικά τους μέσα, χωρίς μισθωτούς εργάτες.

12 Έγκριση αυτού του ψηφίσματός μας από όλες τις στρατιωτικές μονάδες, συμπεριλαμβανομένων των συντρόφων ευελπίδων.

13 Εκτενής δημοσίευση των ψηφισμάτων μας στον Τύπο.

14 Διορισμός περιοδεύουσας εργατικής επιτροπής ελέγχου.

15 Ελεύθερη βιοτεχνική παραγωγή, με προσωπική εργασία.

Ο Λέον Τρότσκι διέταξε αμέσως αεροπορική επιδρομή, άγριους κανονιοβολισμούς και βομβαρδισμούς της Κρονστάνδης. Η φρουρά και οι πολίτες απάντησαν στα πυρά και προετοιμάστηκαν για την επικείμενη έφοδο του Κόκκινου Στρατού. Σε πολλές περιπτώσεις στρατιώτες στασίασαν και αρνήθηκαν να πολεμήσουν «ενάντια στ' αδέρφια» τους. Αρκετές μονάδες του Κόκκινου Στρατού έχασαν τους μισούς άντρες από φίλια πυρά.

Αντιμέτωποι με το ενδεχόμενο ανταρσίας, οι μπολσεβίκοι έστειλαν στρατεύματα από τη μακρινή Κιργισία και το Μπασκίρ. Ο διοικητής Τουχασέφσκι διεξήγαγε την τελική επίθεση στους εξαντλημένους απ' την πολιορκία εξεγερμένους. Στις 16 Μάρτη η επίθεση άρχισε με τετράωρο μπαράζ του πυροβολικού, που συνοδεύτηκε με επίθεση από αέρος. Τα μεσάνυχτα προέλασε ο Κόκκινος Στρατός. Χρειάστηκαν πέντε ώρες για να καταφέρει να μπει στην πόλη, και 24 ώρες οδομαχιών πριν καταβάλει την πολιτοφυλακή των ναυτών και των εργατών. Ο απολογισμός των νεκρών και τραυματιών κομμουνιστών εκτιμάται στους 5.000, ενώ ανεξακρίβωτες είναι οι απώλειες των στασιαστών. Χιλιάδες πέθαναν ή «εξαφανίστηκαν» μετά τις κατοπινές δίκες. Περίπου 8.000 άτομα διέφυγαν από την Κρονστάνδη προς τη Φινλανδία, την ίδια στιγμή που 15.000 ναύτες εκδιώχτηκαν από το στόλο. Νέο κύμα συλλήψεων σάρωσε τη σοβιετική επικράτεια.

Στις 21 Σεπτέμβρη η Τσεκά (μυστική αστυνομία) εκτέλεσε τον αναρχικό ποιητή Λεβ Τσέρνι (ή Τσόρνι). Όσοι διέφυγαν τη σύλληψη ή το θάνατο, αυτοεξορίστηκαν – ανάμεσά τους ο Αλεξάντερ Μπέρκμαν και η Έμμα Γκόλντμαν, η οποία σημειώνει για τα γεγονότα: «Η “αντεπαναστατική συνωμοσία” καταπνίγηκε στο αίμα. Η “κατάκτηση” της πόλης χαρακτηρίστηκε από ανελέητη σκληρότητα, μολονότι οι ναύτες της Κρονστάνδης δεν κακοποίησαν ούτε σκότωσαν κανέναν από τους κομμουνιστές που είχαν συλλάβει. Πριν ακόμη απ' την αρχή της επίθεσης ενάντια στο οχυρό, οι μπολσεβίκοι είχαν εκτελέσει με συνοπτικές διαδικασίες αρκετούς στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού που η επαναστατική τους συνείδηση και το αίσθημα της αλληλεγγύης δεν τους επέτρεπαν να πάρουν μέρος στην αιματοχυσία».

πηγές: α, β, γ

Οι μπολσεβίκοι πυροβολούν αναρχικούς

Η Έμμα Γκόλντμαν και ο Αλεξάντερ Μπέρκμαν έγραψαν την ακόλουθη επιστολή το 1922, όπου περιγράφουν τον τρομερό διωγμό των αναρχικών στη σοβιετική Ρωσία. Το γράμμα τους δημοσιεύτηκε από την ομάδα του λονδρέζικου περιοδικού Freedom, που ζητούσε τότε απ' όλες τις αναρχικές και συνδικαλιστικές εφημερίδες να το αναδημοσιεύσουν· καλούσαν επίσης τους συντρόφους τους στη Μεγάλη Βρετανία να προωθήσουν την πώληση του συγκεκριμένου τεύχους, λόγω αυξημένου τιράζ.

Αγαπητοί σύντροφοι/αγαπητές συντρόφισσες,

Η δίωξη των επαναστατικών στοιχείων στη Ρωσία δεν έχει κοπάσει μετά την αλλαγή των πολιτικών και οικονομικών πολιτικών των μπολσεβίκων. Απεναντίας, έγινε ακόμα εντονότερη, δριμύτερη. Οι φυλακές της Ρωσίας, της Ουκρανίας, της Σιβηρίας είναι γεμάτες με άντρες και γυναίκες –και σε

ορισμένες περιπτώσεις με μικρά παιδιά– που τολμάνε να κατέχουν απόψεις που διαφέρουν απ’ αυτές του κυβερνώντος Κομμουνιστικού Κόμματος. Λέμε «κατέχουν απόψεις» εσκεμμένα. Γιατί στη Ρωσία τού σήμερα δεν είναι καν απαραίτητο να εκφράσεις τη διαφωνία σου με λόγο ή με πράξη για να υποστείς σύλληψη· η απλή κατοχή αντίθετων απόψεων σε καθιστά νόμιμη βορά της ντεφάκτο υπέρτατης εξουσίας στον τόπο αυτόν, της Τσεκά, της παντοδύναμης εκείνης μπολσεβίκικης Οχράνα («υπηρεσίας για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας και τάξης»), η οποία δε γνωρίζει ούτε νόμο ούτε ευθύνη.

Μα απ’ όλα τα επαναστατικά στοιχεία στη Ρωσία οι αναρχικοί είναι αυτοί που τώρα υφίστανται τον πλέον αδίστακτο και συστηματικό διωγμό. Η καταστολή τους απ’ τους μπολσεβίκους άρχισε ήδη απ’ τον Απρίλη του 1918, όταν η κομμουνιστική κυβέρνηση επιτέθηκε απρόκλητα κι απροειδοποίητα στην Αναρχική Λέσχη της Μόσχας και με τη χρήση πολυβόλων και πυροβόλων όπλων εκκαθάρισε όλη την οργάνωση. Ήταν η αρχή του αναρχοκυνηγιού, ωστόσο είχε σποραδικό χαρακτήρα, ξεσπούσε μια στο τόσο, με σχετικά ανοργάνωτο και συχνά αντιφατικό τρόπο. Έτσι, οι αναρχικές εκδόσεις μια επιτρέπονταν, μια απαγορεύονταν. Αναρχικοί συλλαμβάνονταν κάπου κι απελευθερώνονταν αλλού. Άλλοτε πυροβολούνταν κι άλλοτε, πάλι, πιάζονταν να δεχτούν πιο υπεύθυνες θέσεις.

Αυτή όμως η χαοτική κατάσταση τερματίστηκε απ’ το 10ο Συνέδριο του Ρωσικού Κομμουνιστικού Κόμματος, τον Απρίλη του 1921. Τότε ο Λένιν κήρυξε ανοιχτό και αμείλικτο πόλεμο όχι μόνο ενάντια στους αναρχικούς, αλλά κι ενάντια σε «όλες τις μικροαστικές αναρχικές και αναρχοσυνδικαλιστικές τάσεις», όπου κι αν αυτές εντοπιζόνταν. Ήταν το σημείο καμπής απ’ όπου ξεκίνησε η συστηματική, οργανωμένη και πιο αδίστακτη εξόντωση των αναρχικών στην μπολσεβικοκρατούμενη Ρωσία. Μόνο τη μέρα της ομιλίας εκείνης του Λένιν, δεκάδες αναρχικοί, αναρχοσυνδικαλιστές και συμπαθούντες τους συνελήφθησαν στη Μόσχα και στην Πετρούπολη. Την επόμενη μέρα έγιναν μαζικές συλλήψεις συντρόφων μας σε όλη τη χώρα. Από τότε ο διωγμός συνεχίστηκε με αυξανόμενη βία, κι είναι πια αρκετά προφανές ότι, όσο μεγαλύτερους συμβιβασμούς κάνει το κομμουνιστικό καθεστώς με τον καπιταλιστικό κόσμο, τόσο εντονότερη γίνεται η δίωξή του εναντίον του αναρχισμού.

Έχει γίνει πάγια τακτική της μπολσεβίκικης κυβέρνησης να καλύπτει τη βάρβαρη διαδικασία κατά των συντρόφων μας με τη συλλογική κατηγορία του ληστοσυμμοριτισμού. Πρακτικά αυτή η αιτίαση στρέφεται τώρα εναντίον όλων των συλληφθέντων αναρχικών, συχνά ακόμα κι εναντίον απλών υποστηρικτών του κινήματός μας. Μια αρκετά βολική μέθοδος, σύμφωνα με την οποία οποιοσδήποτε μπορεί να εκτελεστεί μυστικά απ’ την Τσεκά, χωρίς ακρόαση, δίκη ή έρευνα.

Ο πόλεμος του Λένιν εναντίον των αναρχικών τάσεων έχει πάρει την πιο αποκρουστική «ασιατική» μορφή εξολόθρευσης. Τον περασμένο Σεπτέμβριο πολυάριθμοι σύντροφοι συνελήφθησαν στη Μόσχα, και στις 30 του ίδιου μήνα η Ιζβέστια δημοσίευσε το επίσημο ανακοινωθέν, ότι δηλαδή δέκα απ’ τους συλληφθέντες αναρχικούς πυροβολήθηκαν «ως συμμορίτες». Κανένας απ’ αυτούς δεν είχε περάσει δίκη ή ακόμα κι ακροαματική διαδικασία, ούτε τους είχε επιτραπεί να εκπροσωπηθούν από δικηγόρο ή να δεχτούν επισκέψεις φίλων ή συγγενών. Μεταξύ των εκτελεσθέντων ήταν δύο από τους πιο γνωστούς Ρώσους αναρχικούς, των οποίων ο ιδεαλισμός και η διά βίου αφοσίωση στην υπόθεση της ανθρωπότητας είχε αντέξει στη δοκιμασία των τσαρικών μπουντρουμιών και της εξορίας, αλλά και διώξεων και βασάνων σε διάφορες άλλες χώρες. Ήταν η Φάνια Μπαρόν, η οποία είχε δραπετεύσει από τη φυλακή του Ριζάιν πριν από αρκετούς μήνες, και ο Λεβ Τσέρνι, ο δημοφιλής ομιλητής και λογοτέχνης, που είχε περάσει πολλά χρόνια της ζωής του στα σιβηρικά κάτεργα για τις επαναστατικές του δραστηριότητες επί εποχής τσάρων. Οι μπολσεβίκικοι δεν είχαν το θάρρος να πουν ότι είχαν πυροβολήσει τον Λεβ Τσέρνι· στον κατάλογο των εκτελεσθέντων εμφανίστηκε ως «Τουρτσανίνοφ» (ή Τουρτσενίνοφ), το οποίο –αν και ήταν το πραγματικό του όνομα– ήταν άγνωστο ακόμα και σε ορισμένους από τους στενότερους φίλους του.

Η πολιτική εξόντωσης συνεχίζεται. Πριν από μερικές βδομάδες έγιναν κι άλλες συλλήψεις αναρχικών στη Μόσχα. Αυτήν τη φορά θύματα ήταν οι «ουνιβερσαλιστές» αναρχικοί (αναρχικοί «της

παγκοσμιότητας») – η ομάδα που ακόμα κι οι μπολσεβίκοι θεωρούσαν φιλικότερη στους ίδιους. Ανάμεσα στους συλληφθέντες ήταν επίσης ο Ασκάροφ, ο Σαπίρο [σημείωση του περιοδικού: όχι ο Λονδρέζος σύντροφός μας, ο Α. Sharigo της αναρχοσυνδικαλιστικής εφημερίδας Golos Truda] και ο Στιτζένκο, μέλη της γραμματείας του μοσχοβίτικου τμήματος των ουνιβερσαλιστών και γνωστοί σε όλη τη Ρωσία. Αρχικά οι σύντροφοι εξέλαβαν αυτές τις συλλήψεις, καθώς ήταν εξωφρενικές, ως αποτέλεσμα μη εξουσιοδοτημένης ενέργειας μερικών πρακτόρων της Τσεκά που είχαν επιδείξει υπερβάλλοντα ζήλο. Όμως, έκτοτε συγκεντρώθηκαν σχετικές πληροφορίες, ότι δηλαδή οι ουνιβερσαλιστές σύντροφοί μας κατηγορούνται επισήμως ως ληστοσυμμορίες, παραχαράκτες, Μαχνοβίτες και μέλη της «παράνομης ομάδας Λεβ Τσέρνι». Τι ακριβώς σημαίνει μια τέτοια κατηγορία, το ξέρουν πολύ καλά μονάχα όσοι είναι εξοικειωμένοι με τις μεθόδους των μπολσεβίκων. Σημαίνει τουφεκίδι, εκτέλεση διά τουφεκισμού, άνευ ακροαματικής διαδικασίας ή προειδοποίησης.

Είναι σχεδόν απίστευτη η καταθόνια σκοπιμότητα αυτών των συλλήψεων και κατηγοριών. Καταλογίζοντας στους Ασκάροφ, Σαπίρο, Στιτζένκο και άλλους «συμμετοχή στην παράνομη ομάδα Λεβ Τσέρνι», οι μπολσεβίκοι επιδίωξαν από τη μία να δικαιολογήσουν την αποτρόπαια δολοφονία του Λεβ Τσέρνι, της Φάνια Μπαρόν και άλλων συντρόφων που εκτελέστηκαν τον Σεπτέμβρη, κι από την άλλη να δημιουργήσουν ένα βολικό πρόσχημα προκειμένου να πυροβολήσουν περισσότερους αναρχικούς. Μπορούμε να διαβεβαιώσουμε τους αναγνώστες ανεπιφύλακτα και απόλυτα πως δεν υπήρχε καμία παράνομη οργάνωση Λεβ Τσέρνι. Ο ισχυρισμός περί του αντιθέτου είναι φρικτό ψέμα, ένα εκ των πολλών παρόμοιων που έχουν διασπείρει οι μπολσεβίκοι εις βάρος των αναρχικών, με πλήρη ατιμωρησία.

Είναι πλέον καιρός το επαναστατικό εργατικό κίνημα του κόσμου να λάβει γνώση του καθεστώτος αίματος και δολοφονιών που ασκείται από την μπολσεβίκικη κυβέρνηση ενάντια σε όλους τους πολιτικά διαφωνούντες. Κι είναι επιτακτική ανάγκη οι αναρχικοί και οι αναρχοσυνδικαλιστές, ιδίως, να αναλάβουν άμεση δράση με σκοπό να τερματιστεί αυτού του είδους η «ασιατική» βαρβαρότητα και να σωθούν, εάν είναι ακόμη δυνατόν, οι φυλακισμένοι σύντροφοί μας στη Μόσχα που απειλούνται με θάνατο. Ορισμένοι απ' τους συλληφθέντες αναρχικούς ετοιμάζονται να κηρύξουν απεργία πείνας μέχρι θανάτου, ως το μόνο μέσο διαμαρτυρίας τους ενάντια στην απόπειρα των μπολσεβίκων να προσβάλουν τη μνήμη του μαρτυρήσαντα Λεβ Τσέρνι αφού πρώτα διέπραξαν τον αποτρόπαιο φόνο του. Ζητούν την ηθική υποστήριξη των συντρόφων τους συνολικά. Έχουν το δικαίωμα να το απαιτούν αυτό, κι ακόμα περισσότερα. Η θαυμάσια αυτοθυσία τους, η διά βίου αφοσίωσή τους στη σπουδαία υπόθεση, η ακλόνητη επιμονή τους, τους δίνουν αυτό το δικαίωμα.

Σύντροφοι, φίλοι, παντού! Είναι στο χέρι σας να βοηθήσετε ώστε να δικαιωθεί η μνήμη του Λεβ Τσέρνι και ταυτόχρονα να σωθούν οι πολύτιμες ζωές των Ασκάροφ, Σαπίρο, Στιτζένκο κι άλλων. Μην καθυστερείτε, αλλιώς μπορεί να 'ναι πολύ αργά. Απαιτήστε από την μπολσεβίκικη κυβέρνηση τα υποτιθέμενα έγγραφα για τον Λεβ Τσέρνι τα οποία προσποιείται πως κατέχει, και τάχα «εμπλέκουν τον Ασκάροφ κ.λπ. στην ομάδα ληστών και παραχαρακτών Λεβ Τσέρνι». Δεν υπάρχουν τέτοια έγγραφα, εκτός κι αν είναι πλαστά. Προκαλέστε τους μπολσεβίκους να τα προσκομίσουν, και κάντε να ξεσηκωθεί κάθε ειλικρινής επαναστάτης και αξιοπρεπής άνθρωπος σε μια παγκόσμια διαμαρτυρία κατά της συνέχισης του μπολσεβίκικου συστήματος, που διαπράττει συγχερές δολοφονίες των πολιτικών του αντιπάλων. Βιαστείτε, γιατί χύνεται το αίμα των συντρόφων μας στη Ρωσία.

Αλεξάντερ Μπέρκμαν, Έμμα Γκόλντμαν

Στοκχόλμη, 7 Γενάρη 1922

Freedom, Λονδίνο, Γενάρης 1922

Ιστορική υποσημείωση της πηγής (Kate Sharpley Library)

«Τον Σεπτέμβρη του 1921 η Τσεκά εκτέλεσε τον αναρχικό ποιητή Λεβ Τσέρνι και τη Φάνια Μπαρόν. Ο Τσέρνι είχε δραστηριοποιηθεί στη μοσχοβίτικη Μαύρη Φρουρά και ήταν μέλος των Μυστικών Αναρχικών, οργάνωση που είχε τοποθετήσει το 1919 βόμβα στα κεντρικά γραφεία του Κομμουνιστικού Κόμματος στη Μόσχα, στην οδό Λεόντιεφ, αλλά ο ίδιος προσωπικά δεν είχε καμία ανάμειξη στο συμβάν. Το μητρώο της Φάνια Μπαρόν ως “ιδεολόγου” αναρχικής ήταν απαλλαγμένο από κάθε είδους τρομοκρατία», βλ. Paul Avrich (καθεστωτικός μελετητής, πανεπιστημιακός ιστορικός του αναρχισμού), *The Russian Anarchists* (Οι Ρώσοι αναρχικοί, 1967), σ. 232-233.